

IV

(Az EK-Szerződés, az EU-Szerződés és az Euratom-Szerződés alapján 2009. december 1-je előtt elfogadott jogi aktusok)

AZ EFTA FELÜGYELETI HATÓSÁG HATÁROZATA

329/08/COL

(2008. május 28.)

a Sementsverksmiðjan hf. részére adott támogatásról (Izland)

AZ EFTA FELÜGYELETI HATÓSÁG ⁽¹⁾,

TEKINTETTEL az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra ⁽²⁾ és különösen annak 61–63. cikkére, valamint 26. jegyzőkönyvére,

TEKINTETTEL az EFTA-államok közötti, a Felügyeleti Hatóság és a Bíróság létrehozásáról szóló megállapodásra ⁽³⁾ és különösen annak 24. cikkére,

TEKINTETTEL a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás ⁽⁴⁾ 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (2) bekezdésére és II. része 4. cikkének (4) bekezdésére, 6. cikkére, 7. cikkének (5) bekezdésére és 14. cikkére,

TEKINTETTEL az EGT-megállapodás 61. és 62. cikkének alkalmazásáról és értelmezéséről szóló hatósági iránymutatásra ⁽⁵⁾ és különösen annak a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló fejezetére,

TEKINTETTEL a Hatóságnak a 3. jegyzőkönyv II. részének 27. cikkében említett végrehajtási rendelkezésekről szóló, 2004. július 14-i határozatára ⁽⁶⁾,

MIUTÁN E RENDELKEZÉSEKNEK MEGFELELŐEN FELHÍVTÁK az érdekelt feleket észrevételeik megtételére ⁽⁷⁾ és tekintettel a benyújtott észrevételekre,

mivel:

I. TÉNYEK

1. ELJÁRÁS

Az izlandi hatóságok a 3. jegyzőkönyv I. része 1. cikkének (3) bekezdése szerint Izland Európai Unió melletti képvisellete 2003.

⁽¹⁾ A továbbiakban: Hatóság.

⁽²⁾ A továbbiakban: EGT-megállapodás.

⁽³⁾ A továbbiakban: Felügyeleti és Bírósági Megállapodás.

⁽⁴⁾ A továbbiakban: 3. jegyzőkönyv.

⁽⁵⁾ Az EFTA Felügyeleti Hatóság által 1994. január 19-én elfogadott és kiadott iránymutatás az EGT-megállapodás 61. és 62. cikkének, valamint a Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve 1. cikkének alkalmazásáról és értelmezéséről, közzétéve: HL L 231., 1994.9.3., és 32. EGT-kiegészítés, 1994.9.3. Az iránymutatásokat legutóbb 2007. december 19-én módosították. A továbbiakban: az állami támogatásokra vonatkozó iránymutatások. Az állami támogatásokra vonatkozó iránymutatások frissített változata a Hatóság honlapján elérhető: <http://www.eftasurv.int/fieldsOfWork/fieldstateaid/guidelines/>

⁽⁶⁾ Közzétéve: HL L 139., 2005.5.25., 37. o.

⁽⁷⁾ A Hatóság 421/04/COL sz. határozata közzétéve: HL C 117., 2005.5.19., 17. o. és 24. EGT-kiegészítés, 2005.5.19. A Hatóság 368/06/COL sz. határozata közzétéve: HL C 77., 2007.4.5., 21. o. és 17. EGT-kiegészítés, 2007.4.5., 1. o.

augusztus 19-i levelével bejelentették a Sementsverksmiðjan hf. állami tulajdonban lévő részvényeinek eladását, továbbítva a Pénzügyminisztérium 2003. augusztus 19-i levelét (03-5685 A sz. dokumentum).

Az Aalborg Portland Íslandi ehf. társaság 2003. december 17-én panaszt nyújtott be a Hatóságnál a Sementsverksmiðjan hf.-ben lévő állami tulajdonú részvények Izland állam által történő eladásának feltételeivel kapcsolatban. A Hatóság 2003. december 23-án vette kézhez és iktatta ezt a levelet (03-9059 A sz. dokumentum). A panaszos kérte, hogy panaszát a vállalat kormány által végrehajtott eladásának bejelentésével egyidejűleg bírálják el.

Több levélváltást követően ⁽⁸⁾ a Hatóság 2004. december 21-i levelével tájékoztatta az izlandi hatóságokat arról, hogy határozott a 3. jegyzőkönyv I. része 1. cikkének (2) bekezdésében megállapított eljárásnak a Sementsverksmiðjan hf.-ben lévő állami tulajdonú részvények Izland állam által történő eladása vonatkozásában való megindításáról (hivatkozási szám: 296878). A Hatóságnak kételyei merültek fel a Sementsverksmiðjan hf.-nek az állami részvények eladása időpontjában fennálló piaci értéke, az állam által visszavásárolt eszközök piaci értéke, valamint a Sementsverksmiðjan hf. azon joga tekintetében, hogy fizetés nélkül használhatja az Államkincstárnak eladott, Reykjavíkban található egyes eszközöket, illetve azon joga vonatkozásában is, hogy előre meghatározott áron jogosult egyes reykjavíki ingatlanok és tulajdonhoz fűződő jogok visszaszerzésére.

Az eljárás megindításáról szóló 421/04/COL. sz. hatósági határozatot közzétették az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* és annak EGT-kiegészítésében ⁽⁹⁾. A Hatóság felhívta az érdekelt feleket ezzel kapcsolatos észrevételeik megtételére. Az izlandi hatóságok 2005. február 24-i levelükben benyújtották az e határozattal kapcsolatos észrevételeiket (hivatkozási szám: 311243). 2005. június 20-án a Hatóság észrevételeket kapott az Íslenskt sement ehf.-től, a Sementsverksmiðjan hf. vevőjétől (hivatkozási szám: 323552). Az Aalborg Portland Íslandi ehf. 2005. szeptember 2-án további észrevételeket nyújtott be (hivatkozási szám: 333018).

⁽⁸⁾ A Hatóság és az izlandi hatóságok közötti levélváltást illetően részletesebb információ található a Hatóság hivatalos vizsgálati eljárás megnyitásáról szóló határozatában, 421/04/COL sz. határozat.

⁽⁹⁾ Lásd a 7. lábjegyzetet.

Az izlandi hatóságok 2006. február 17-i levelükben (hivatkozási szám: 363608) továbbították a Hatóságnak a Sementsverksmiðjan hf. és az izlandi kormány képviselőiben az Ipari Minisztérium közötti megállapodás angol nyelvű változatát, amelynek alapján visszavonásra került a vállalat egyes reykjavíki eszközök visszavásárlására vonatkozó opciója. Emellett a megállapodás 2. cikke szerint a vállalat az általa használt eszközöket 2004. január 1-jétől határozatlan időre lízingbe veszi, a piaci áraknak megfelelően meghatározott lízingdíj ellenében.

A panaszos által tett észrevételekre, továbbá az izlandi hatóságok által a hivatalos vizsgálati eljárás során nyújtott további információkra és pontosításokra figyelemmel a Hatóság szükségesnek látta a hivatalos vizsgálati eljárás kiterjesztését a Sementsverksmiðjan hf. nyugdíjjal kapcsolatos kötelezettségeinek az Izland állam általi átvételének vizsgálatára is. A Hatóság ezért elfogadta a Sementsverksmiðjan hf. nyugdíjjal kapcsolatos kötelezettségeinek az Izland állam általi átvételéről szóló, 2006. november 29-i 367/06/COL sz. határozatot. A Hatóság 2006. november 29-i levelével (hivatkozási szám: 399095) tájékoztatta az izlandi hatóságokat arról, hogy döntött a hivatalos vizsgálati eljárásnak ezen intézkedés tekintetében történő kiterjesztéséről. Az izlandi hatóságok nem tettek észrevételt a Hatóság határozatára.

Ugyanezen a napon, 2006. november 29-én a Hatóság lezárta a Sementsverksmiðjan hf. állami részvényeit megvásárló Íslenskt Sement ehf. befektetői csoport javára hozott támogatási intézkedések tekintetében lefolytatott hivatalos vizsgálati eljárást. A Hatóság azt a következtetést vonta le, hogy az említett tranzakció nem járt támogatással.

A 367/06/COL. sz. hatósági határozatot közzétették az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* és annak EGT-kiegészítésében⁽¹⁰⁾. A Hatóság felhívta az érdekelt feleket ezzel kapcsolatos észrevételeik megtételére. A Hatóság 2007. május 7-én kapta meg az Íslenskt sement ehf. észrevételeit (hivatkozási szám: 420691). A Hatóság 2007. május 14-i levelével (hivatkozási szám: 421504) továbbította ezeket az észrevételeket az izlandi hatóságokhoz, amelyek lehetőséget kaptak a benyújtott észrevételekre való válaszra. Az izlandi hatóságok 2008. április 18-án válaszoltak (hivatkozási szám: 474416).

2. HÁTTÉR

2.1. A SEMENTSVERKSMIÐJAN HF. ÉRTÉKESÍTÉSÉVEL KAPCSOLATOS ELJÁRÁS

A Sementsverksmiðjan hf. egészen 2000-ig gyakorlatilag monopóliummal rendelkezett a cementpiacon, amikor is egy dán cementimportőr az izlandi piacra lépett. Az új versenyszféra következtében a Sementsverksmiðjan hf. nehéz gazdasági helyzetbe került, és veszteséget kezdett felhalmozni. Az állam ilyen körülmények között döntött 2003 márciusában a vállalat eladása mellett, és pályázatot hirdetett a Sementsverksmiðjan hf.-ben lévő részvényei 100 %-ának megvásárlására⁽¹¹⁾.

⁽¹⁰⁾ Lásd a 7. lábjegyzetet.

⁽¹¹⁾ Az értékesítési eljárást illetően részletesebb információ található a 421/04/COL sz. hatósági határozatban.

A pályázati eljárás eredményeként kiválasztottak egy befektetői csoportot⁽¹²⁾, amely az állami tulajdonban álló részvények megszerzése céljából létrehozta az Íslenskt Sement ehf.-et. A kormány ezekkel a befektetőkkel kezdeményezett tárgyalásokat a Sementsverksmiðjan hf. állami tulajdonban álló részvényeinek eladása tekintetében. A kormány és az Íslenskt Sement ehf. közötti tárgyalások eredményeként a vállalat alapvetően az alább bemutatott megállapodásoknak megfelelően került eladásra.

2003. október 2-án az Ipari Minisztérium az izlandi kormány nevében az Íslenskt Sement ehf.-fel aláírta a részvények adásvételéről szóló szerződést. E megállapodás alapján az állam, a Sementsverksmiðjan hf. 450 millió ISK névértékű részvényei 100 %-ának tulajdonosa, eladta azokat az Íslenskt sement ehf.-nek 68 millió ISK vételárért.

A részvények adásvételéről szóló szerződés 4. cikke szerint az izlandi kormány átvállalta a Sementsverksmiðjan hf. nyugdíjtarozásait és kötelezettségeit. Ugyancsak átvállalt minden fennálló és jövőbeni kötelezettséget az azon magánszemélyeket érintő éves kompenzációs elszámolás vonatkozásában, akik az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapjának B szekciójába teljesítenek befizetéseket, mindaddig, amíg a Sementsverksmiðjan hf. alkalmazottai.

Az Államkincstár nevében a Pénzügyminisztérium vette át a Sementsverksmiðjan hf. felhalmozott kötelezettségeinek kifizetésére az 1997. évi megállapodásban szereplő egyezségnek megfelelően kibocsátott kötvények fennmaradó részét, valamint a vállalat B szekciójához tartozó jelenlegi alkalmazottainak meglévő és jövőbeli kötelezettségeit, a 2003. október 23-án az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapjával kötött megállapodás révén. A kormány ezzel teljesítette az Ipari Minisztérium és az Íslenskt sement ehf. között a részvények adásvétele vonatkozásában létrejött szerződés 4. cikkében foglalt kötelezettséget.

A részvények adásvételéről szóló szerződés 5. cikke szerint az izlandi kormánynak külön megállapodás alapján kellett megvásárolnia a Sementsverksmiðjan hf. egyes eszközeit. Az 5. cikk 3. szakaszában feltüntetettek szerint az eszközök vételára 450 millió ISK volt.

A Sementsverksmiðjan hf. és az izlandi Államkincstár szintén 2003. október 2-án adásvételi szerződést kötött, amelynek értelmében a kincstár 450 millió ISK vételárért megszerezte a vállalat reykjavíki ingatlanait és eszközeit, a vállalat akranesi irodaépületét (másfél emelet kivételével), valamint a Sementsverksmiðjan hf. más vállalkozásokban meglévő részvényeit és kötvényeit. Az adásvételi szerződés 5. cikke értelmében a Sementsverksmiðjan hf. saját ipari tevékenységeinek folytatása céljából megtarthatta az eladott reykjavíki ingatlanok egy részét⁽¹³⁾, és azokat legkésőbb 2011. december 31-ig kell

⁽¹²⁾ A befektetői csoport a következőkből állt össze: Framtak fjárfestingarbanki hf, Björgun ehf., BM Vallá ehf. és eredetileg a Steypustöðin, amelyet később a Norcem AS norvég vállalat váltott fel.

⁽¹³⁾ 2 cementtároló tartály, cementrakodó/-csomagoló épület, lépcsőházak és előcsarnok, cementvezeték burkolata, kerítés és kapu, acél-sziló a hozzá tartozó berendezésekkel, levegőkompresszor, szárító és elektronikus berendezés a dokk melletti tárolóépületben, rakparti daru, csővezeték a cementvezeték burkolatán belül, járműmérleg és a hozzá tartozó számítógépes berendezés.

visszaszolgáltatnia az Államkincstár részére. A Sementsverksmiðjan hf. fizeti az ingatlanokkal kapcsolatos valamennyi karbantartási és felújítási költséget, de a használati jogért nem fizet semmit. Az adásvételi szerződés 6. cikke értelmében a Sementsverksmiðjan hf. 2009. december 31-ig jogosult a fent említett eladott ingatlanok összesen 95 millió ISK áron – ezt a 2003. augusztus 1-jétől 7 %-os éves állandó kamatlábbal számított kamattal megnövelve – való visszavásárlására.

Az adásvételi szerződést 2006. február 16-án módosították a Sementsverksmiðjan hf. és az izlandi kormány nevében az Ipari Minisztérium, valamint az Íslenskt Sement ehf. között létrejött megállapodással. A megállapodás részes felei megegyeztek a részvények adásvételéről szóló szerződés 5.4. szakaszától az egyes eszközök visszavásárlási opciója tekintetében és az adásvételi szerződés 6. szakaszától való eltérésben, és azoknak az egyes eszközökre vonatkozó bérleti rendelkezésekkel való felváltásában ⁽¹⁴⁾. A havi bérleti díj [...] ISK összegben került megállapításra, és azt az építőipari költségindex alakulásának megfelelően kell kiigazítani. Az Államkincstárnak eladott eszközök átadási ideje tekintetében a felek megegyeztek a 2011. december 31-i időpont 2004. január 1-jére való módosításában.

2.2. A SEMENTSVERKSMIÐJAN HF. TARTOZÁSA AZ ÁLLAMI NYUGDÍJALAP FELÉ

2.2.1. Az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapjának működése

Az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapjára eredetileg a 29/1963 törvény rendelkezései vonatkoztak. 1990-ben úgy tűnt, hogy az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapjának befizetései nem elegendők a nyugdíjkifizetések fedezésére. Az állam ennek alapján a rendszer reformjáról döntött és elfogadta a „kormányzati alkalmazottak nyugdíjalapjáról” szóló 1/1997 törvényt. Az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapja két szekcióra oszlik: egy új A szekciót hoztak létre és a meglévő nyugdíjalapot B szekcióvá alakították. Valamennyi új alkalmazottnak az A szekcióhoz kellett csatlakoznia, míg a meglévő alkalmazottak választhattak az A szekcióban való tagság vagy az új tagok előtt zárt B szekcióban lévő tagsági joguk megtartása között. Az izlandi hatóságok szerint az állami alkalmazottak korábbi nyugdíjalapjának A és B szekcióra osztásával az alapot önfenntartóvá tették, amely többé nem halmoz fel negatív egyenleget a befizetések és a majdan az Államkincstár által teljesítendő kötelezettségek között ⁽¹⁵⁾.

Ezzel szemben a B szekcióval kapcsolatos rendelkezések következtében általában hiány lép fel, amelyet rendszeresen pótolni

⁽¹⁴⁾ Kompresszor terem, 2 siló, cementrakodó, szivattyúház, járműmérleg és a hozzá tartozó számítógépes berendezés a rakodóteremben, daru, csövek és acélsiló a hozzá tartozó berendezésekkel, gépek és mellékhelyiségek, transzformátorház, lépcsőház és előcsarnok.

⁽¹⁵⁾ Az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapjának A szekciójába a díjbefizetések az ahhoz csatlakozott alkalmazottak teljes jövedelme alapján történnek, és ezek az alkalmazottak teljes befizetésük alapján szereznek nyugdíjjogosultságot. A kötelező foglalkozási nyugdíjrendszerek többségéhez hasonlóan az A szekcióban a nyugdíjjogosultságok a fogyasztói árindexhez kötődnek. A csatlakozott alkalmazottak nyugdíjjogosultságát törvény szabályozza, és a munkaadóknak időszakonként ki kell igazítaniuk a befizetések annak biztosítására, hogy az alap bevételileg illeszkedjenek kötelezettségeihez.

kell. A B szekcióra vonatkozó rendelkezések a csatlakozott alkalmazottak alapfizetése, nem pedig teljes fizetése alapján írják elő a díjbefizetéseket az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapjának B szekciójába. A csatlakozott alkalmazottak jogot szereznek a nyugdíjba vonulásukkor betöltött munkakörben érvényes alapfizetés meghatározott százalékára. Ezt követően a nyugdíj a kormányzati alkalmazottak illetményének átlagos növekedéséhez kapcsolódik. Az 1/1997 törvény 33. cikke szerint ezt a különbözetet a nyugdíjalap B szekciója tagjai munkáltatójának kell fedeznie. Mindazonáltal ha a munkáltató nem fizet, az 1/1997 törvény 32. cikkének erejénél fogva a kincstár garantálja az alkalmazottak számára a törvény szerinti nyugdíj kifizetését.

2.2.2. A Sementsverksmiðjan hf. Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapja felé fennálló tartozásának megállapítása

Az 1996-ban végrehajtott reform részeként új rendelkezést iktattak be az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapjáról szóló törvénybe, amely előírja a munkáltató számára a nyugdíjkifizetések emelkedésének megtérítését.

Az 1/1997 törvény 33. cikke előírja, hogy „amennyiben a korábban meghatározott [...] nyugdíj a közalkalmazottak illetményének általános emelkedése következtében nő, a kincstár és az alapon alkalmazottakat biztosító más munkáltatók **vissza-fizetik** ⁽¹⁶⁾ a nyugdíjkifizetések ebből eredő emelkedését [...]”.

A Pénzügyminisztérium 1997. október 8-án megállapodást írt alá a köztisztviselők nyugdíjalapjával a köztisztviselők nyugdíjalapjáról szóló 1/1997 törvény 33. cikke szerinti, az Izlandi Állami Cementművek alkalmazottai tekintetében 1996 végén fennálló államkincstári kötelezettségek megfizetéséről. Ezek a kötelezettségek megfeleltek a Sementsverksmiðjan hf. alkalmazottainak felhalmozott megemelt nyugdíjkötelezettségei és a vállalatnak a nyugdíjalapban fennálló részesedése különbözeteinek.

A megállapodás 3. cikke a következőképpen szól: „Egy 3,5 %-os imputált kamatláb felhasználásával az LSR ⁽¹⁷⁾ Izlandi Állami Cementművek alkalmazottai tekintetében felhalmozott kötelezettségeinek jelenértékét 1996 év végén 494 816 380 ISK-ra értékelték. Úgy vették, hogy az LSR kötelezettségek kifizetését szolgáló eszközei az alap felhalmozott fennálló kötelezettségeinek 19 %-át teszik ki. A Sementsverksmiðjan hf. részéről fennálló állami kötelezettségek összege így 400 801 268 ISK.”

Az 1/1997 törvény új, 33. cikke rendelkezik a kötvénnyel való fizetés lehetőségéről.

⁽¹⁶⁾ Kiemelés a Hatóságtól.

⁽¹⁷⁾ Az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapja izlandi megnevezésének rövidítése.

„Az alap igazgatósága elfogadhat [...] kötvényeket a felhalmozott kötelezettségek kifizetésére. [...] Az ekként kiegyenlített kötelezettség alapja a kiegyenlítés napjával történő biztosításmatematikai értékelés. Az a munkáltató, amely kötelezettségét e bekezdésnek megfelelő kötvénykibocsátással egyenlítette ki, a továbbiakban az alap kötelezettségeiért nem felel [...] azon időszak és munkavállalók vonatkozásában, amely(ek)re a kiegyenlítés vonatkozik”.

Ugyanezen megállapodás 4. cikke szerint „az Államkincstár úgy fizeti ki 2. cikk szerinti kötelezettségét az LSR-nek, hogy számára Izlandi Cement Rt. kötvényeket ad át összesen 326 488 714 ISK értékben [...]. A kötvények a fogyasztói árindex (CPI) változása szerint indexáltak, 178,6 alapindexszel. Az éves kamat 5,5 % (2,75 % fél évre) és azt 1997. január 1-jétől kell számítani. Az 1997. január 1. és 1997. augusztus 30. közötti időszakra eső kamatot külön kell kifizetni 1997. november 1-jén. A kötvények jelenértéke 1997. szeptember 1-jén 3,5 %-os imputált kamattal 400 801 268 ISK. Az Államkincstár garantálja az LSR számára e kötvények törlesztésének és kamatának kifizetését. Ezekkel a kötvényekkel az Államkincstár teljes egészében kiegyenlítette az LSR-rel szemben fennálló kötelezettségeit a köztisztviselők nyugdíjalapjáról szóló 1/1997 törvény 33. cikke szerinti azon nyugdíjkiegészítések tekintetében, amelyek az Izlandi Állami Cementművek LSR-ben való tagságából 1996 végéig származnak”.

Ezért az 1/1997 törvény 33. cikke utolsó bekezdésének alkalmazását követően, miután a Sementsverksmiðjan hf. a kötvénykibocsátással rendezte az 1997. október 8-i megállapodásban meghatározott összegre vonatkozó kötelezettségét, a vállalatnak további kötelezettségei nem lesznek az alap azon kötelezettsége tekintetében, hogy volt alkalmazottai számára nyugdíjat fizessen az elszámolás tárgyát képező, 1996 végéig tartó időszak tekintetében. Ezek a kötvények így mindössze a tartozás halasztott megfizetését jelentik.

A Sementsverksmiðjan hf. és az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapja 1999. március 30-án egy második megállapodást írt alá az 1/1997 törvény 33. cikke szerint. E megállapodás alapján az alap évente értékeli az év közben a vállalat még mindig ott dolgozó azon alkalmazottai tekintetében felhalmozódott nyugdíj kötelezettségeket, akiket az alap B szekciójába helyeztek át. A vállalat ezeket a kötelezettségeket kiegyenlitené, az alkalmazottak és a vállalat által az év közben megszerzett jogok tekintetében már megfizetett valamennyi hozzájárulás levonását követően. Az izlandi hatóságok által adott tájékoztatás szerint 2003-ban a Sementsverksmiðjan hf. 5 alkalmazottja még mindig az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapjának B szekciójába tartozott.

2.2.3. A Sementsverksmiðjan hf. nyugdíj kötelezettségeinek az állam által történő átvétele

A Pénzügyminisztérium és az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapja közötti, 2003. október 23-i szerződéssel a Pénzügyminisztérium az Államkincstár nevében átvette a Sementsverksmiðjan hf. által a vállalat 1997. évi megállapodásban rögzített, felhalmozott kötelezettségeinek fedezetül kibocsátott kötvé-

nyek fennmaradó részét. A kormány átválta a Sementsverksmiðjan hf. Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapja felé fennálló azon kötelezettségeit is, hogy kifizesse és évente rendezze a vállalat azon alkalmazottainak kompenzációs elszámolását, akik az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapjának B szekciójába tartoznak (az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapja és a Sementsverksmiðjan hf. közötti, 1999. március 30-i megállapodásban rögzítetteknek megfelelően).

A Pénzügyminisztérium ezzel teljesítette azt a kötelezettséget, amelyet a 2003. október 2-án az Íslenskt sement ehf. befektetői csoporttal aláírt részvényvásárlási megállapodás 4. cikkében vállalt. E rendelkezés szerint, „[a]z Eladó átvállalja a vállalat kormány által garantált nyugdíj tartozásait és kötelezettségeit, amelyeket a vállalat 1997-ben külön megállapodásban vállalt. Az Eladó ugyancsak átvállal minden fennálló és jövőbeni kötelezettséget azon magánszemélyek éves kompenzációs elszámolása vonatkozásában, akik jelenleg az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapjának B szekciójába teljesítenek befizetéseket, mindaddig, amíg ezek a magánszemélyek a vállalat alkalmazottai.”

Még ha a Pénzügyminisztérium maga döntött is a Sementsverksmiðjan hf. e tartozásainak és kötelezettségeinek az Íslenskt sement ehf. befektetői csoporttal kötött részvény-adásvételi szerződésben történő átvételéről, ennek alapja egy külön jogi aktus volt, történetesen a Pénzügyminisztérium és az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapja között 2003. október 23-án létrejött megállapodás, amely szerint a Sementsverksmiðjan hf. mentesült e kötelezettségek alól.

Az izlandi hatóságok által adott tájékoztatás szerint⁽¹⁸⁾ a már nyugdíjazott alkalmazottakkal szembeni nyugdíj kötelezettségeket 2003-ban 412 millió izlandi koronára becsülték. Ami a Sementsverksmiðjan hf. alkalmazottaival szembeni, még az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapja B szekciójához tartozó jövőbeni kötelezettségeket illeti, ezek költségeit 10–15 millió izlandi koronára becsülik, attól függően, hogy mennyi ideig maradnak az alkalmazottak a vállalatnál.

3. AZ E HATÁROZATBAN VIZSGÁLT INTÉZKEDÉSEK

Amint azt már említettük, a 421/04/COL sz. határozattal megindított hivatalos vizsgálati eljárás a 367/06/COL sz. határozattal kiterjesztésre került a társaság nyugdíjjal kapcsolatos kötelezettségeinek az állam általi átvállalására.

⁽¹⁸⁾ Az izlandi hatóságok több levélben is tájékoztatást adtak a Sementsverksmiðjan hf. alkalmazottainak nyugdíjalaptagsága tekintetében. A becsült adatokat a 2003. november 12-i levélben adták meg. Egy 2006. április 18-i levélben az izlandi hatóságok kifejezték továbbá, hogy a vállalat 1993. évi bejegyzése idején 6 alkalmazott volt az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapjának tagja, 93 pedig magánnyugdíjalapoké. Az izlandi hatóságok által nyújtott magyarázat szerint a Sementsverksmiðjan hf. szellemi munkát végző alkalmazottai léphettek be az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapjába, míg a fizikai dolgozókat magánnyugdíjalapokba léptették be, azaz saját szakszervezetük nyugdíjalapjába. A vállalat 1993. évi bejegyzése után a szellemi munkát végző új alkalmazottak még mindig csatlakozhattak az állami nyugdíjalaphoz. A Sementsverksmiðjan hf. állami tulajdonú részvényeinek 2003-ban végrehajtott eladását követően valamennyi alkalmazottnak át kellett lépni valamely magán nyugdíjalapba.

Ugyanezen a napon, 2006. november 29-én, a Hatóság elfogadta a 368/06/COL sz. határozatot, amellyel lezárta az Izland állam tulajdonában álló Sementsverksmiðjan hf. részvényei Íslenskt sement ehf. befektetői csoportnak 2006. november 29-én 68 millió ISK-ért történő eladása ügyében indított hivatalos vizsgálati eljárást, és megállapította, hogy az eladás nem tartalmazott állami támogatást.

Ebben a határozatban a Hatóság értékeli a Sementsverksmiðjan hf. javára nyújtott állami támogatás esetleges meglétét a következő intézkedések tekintetében, amennyiben a Hatóság még nem hozott ezekről határozatot:

1. A Sementsverksmiðjan hf. ingatlanainak, eszközeinek, részvényeinek és kötvényeinek állam általi megvásárlása

A 421/04/COL sz. határozatban a Hatóság felvetette azt a kérdést, hogy állami támogatást tartalmazhat a Sementsverksmiðjan hf. eszközeinek⁽¹⁹⁾ Izland Államkincstára által 450 millió ISK vételárért történő megszerzése, ha ez az ár nem felel meg az eszközök piaci értékének.

2. A Sementsverksmiðjan hf. azon joga, hogy az eszközök egy részét megtartsa és rögzített áron visszavásárolja

A 421/04/COL sz. határozatban a Hatóság megindította a hivatalos vizsgálati eljárást azon lehetőség tekintetében, hogy a Sementsverksmiðjan hf. saját ipari tevékenységeinek folytatása céljából megtarthatta az eladott reykjavíki ingatlanok egy részét⁽²⁰⁾, és azokat legkésőbb 2011. december 31-ig kell visszaszolgáltatnia az Államkincstár részére. A Sementsverksmiðjan hf.-nek kellett fizetnie az ingatlanokkal kapcsolatos valamennyi karbantartási és felújítási költséget, de a használati jogért nem fizetett semmit. Ezen túlmenően az adásvételi szerződés 6. cikke értelmében a Sementsverksmiðjan hf. 2009. december 31-ig jogosult a fent említett eladott ingatlanok összesen 95 millió ISK áron – ezt a 2003. augusztus 1-jétől 7 %-os éves állandó kamatlábbal számított kamattal megnövelve – való visszavásárlására.

A 421/04/COL sz. határozatban a Hatóság előzetesen úgy ítélte meg, hogy állami támogatást valósított meg a kincstárnak eladott, reykjavíki ingatlanok díjazás nélküli használata. A Hatóság úgy vélte, hogy amennyiben a Sementsverksmiðjan hf. él a fent említett visszavásárlási árral, az állam bevételtől eshet el, ha az eszközöket a piaci érték alatti áron adja el.

⁽¹⁹⁾ Az érintett eszközök a vállalat reykjavíki ingatlanai és eszközei, a vállalat akranesi irodaépülete másfél emelet kivételével, valamint a Sementsverksmiðjan hf. tulajdonában álló, más vállalatokban lévő részvények és kötvények.

⁽²⁰⁾ 2 cementtároló tartály, cementrakodó/-csomagoló épület, lépcsőházak és előcsarnok, cementvezeték burkolata, kerítés és kapu, acél-siló a hozzá tartozó berendezésekkel, levegőkompresszor, szárító és elektronikus berendezés a dokk melletti tárolóépületben, rakparti daru, csővezeték a cementvezeték burkolatán belül, járműmérleg és a hozzá tartozó számítógépes berendezés.

3. a Sementsverksmiðjan hf. nyugdíjkötelezettségeinek az Államkincstár általi átvétele

A 367/06/COL sz. határozatban a Hatóság előzetesen megállapította, hogy a Sementsverksmiðjan hf. nyugdíj vonatkozású kötelezettségeinek állam általi átvétele az EGT-megállapodás 61. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül. A Hatóságnak kétségei voltak abban a tekintetben, hogy érvényesül-e az állami támogatás általános tilalma alól az EGT-megállapodás 61. cikkének (2) vagy (3) bekezdése értelmében adott bármely mentesség. Amennyiben állami támogatásról van szó, a Hatóság kétségeinek adott hangot abban a tekintetben, hogy az összeegyeztethetőnek tekinthető-e az EGT-megállapodás működésével. Konkrétabban, a Hatóság aggályokat vetett fel abban a vonatkozásban, hogy a támogatás összeegyeztethetőnek tekinthető-e a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokról szóló állami támogatásra vonatkozó iránymutatások rendelkezései alapján.

4. AZ IZLANDI HATÓSÁGOK ÉSZREVÉTELEI

Az izlandi hatóságok a 2005. február 23-i levélben tettek észrevételeket a Hatóság által a 421/04/COL sz. határozatban felvetett kétségekre. Az izlandi hatóságok kifejtették, hogy az eszközök Sementsverksmiðjan hf.-től történő visszavásárlására a szerkezetátalakítás keretében került sor. „Az állam megvásárolja a Társaságtól a termeléshez és működéshez nem alapvetően szükséges összes eszközt, a működési költségek csökkentése és a Társaság életképessége tétele érdekében.”

A visszavásárolt eszközök helytálló értéke tekintetében az izlandi hatóságok azzal érveltek, hogy a leghelytállóbb értékelés az AV és VSO Ráðgjöf szakértői által 2003 szeptemberében készített értékelés. Ezek a szakértők a reykjavíki ingatlant 276 millió ISK-ra, az akranesi irodaépületet 74,4 millió ISK-ra értékelték. Az izlandi hatóságok úgy vélték, hogy a reykjavíki eszközök értékelése az állam számára igen kedvező volt, mivel azok várható jövőbeli értékük alapján stratégiai értékkel rendelkeznek, „mivel az eladás idején már tervbe volt véve a vállalat Saeverhöfði kikötőjét (Reykjavík) lezáró nagy hídprojekt, amely ezáltal haszontalanná teszi a létesítményeket a vállalat műveletei számára. A híd miatt azonban módosultak a területre vonatkozó városfejlesztési tervek, és a területet a várakozások szerint lakóövezet számára tartják fenn, ami nagyban emeli annak értékét.”

A 2003. október 2-i adásvételi szerződés 6. cikkében egyes eszközökre megállapított visszavásárlási jog tekintetében az izlandi hatóságok ebben a levélben jelezték szándékukat a megállapodás módosítására és a vételi jognak piaci érteken történő elővásárlási joggal való felváltására.

Végül az izlandi hatóságok érveket sorakoztattak fel annak alátámasztására, hogy ha támogatással is járna a Sementsverksmiðjan hf. értékesítésével kapcsolatos eljárás, ez a támogatás összeegyeztethetőnek tekinthető a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokról szóló állami támogatásra vonatkozó iránymutatások rendelkezései alapján. E tekintetben csatolták a Sementsverksmiðjan hf. szerkezetátalakítási tervét.

Az izlandi hatóságok nem tettek észrevételeket a Sementsverksmiðjan hf.-re háruló nyugdíjkötelezettségek állam által történő átvállalásáról szóló 367/06/COL sz. hatósági határozatra.

5. AZ ÍSLENSKT SEMENT EHF. ÉSZREVÉTELEI

Az Íslenskt sement ehf. a Hatóság 421/04/COL sz. határozatára nyújtott be észrevételeket 2005. június 20-án (hivatkozási szám: 323552). Ebben a levélben a vállalat azzal érvelt, hogy az állam által a Sementsverksmiðjan hf.-től visszavásárolt eszközök eladása nem függetlenül történt, hanem a részvényeladással összefüggésben. Az eladás tehát a Sementsverksmiðjan hf. részvényei egészében történő eladására vonatkozó teljes adásvételi megállapodás része volt. Emellett az Íslenskt sement ehf. a Sementsverksmiðjan hf. visszavásárolt eszközök némelyikére vonatkozó használati jogát a vállalat privatizációja szerves részének tekintette, amit a teljes eladási árral kapcsolatos tárgyalásokon számításba vettek. Az Íslenskt sement ehf. véleménye szerint ettől függetlenül az eszközök használati jogának objektív piaci értéke elhanyagolható, ha „egyváltalan azokat nem tekintjük értéktelennek”, hiszen az említett eszközöket kizárólag a Sementsverksmiðjan hf., Izland egyetlen cementgyártója használhatja. Végül az Íslenskt sement ehf. vitatta, hogy állami támogatást tartalmazna a vállalat azon joga, hogy összesen 95 millió ISK-ért visszavásárolhatja azokat az eszközöket, amelyekre használati joga van, mivel ezek alacsony piaci értékű, cementgyártásra szolgáló sajátos létesítmények.

Az Íslenskt sement ehf. 2007. május 7-i levelében (hivatkozási szám: 421504) először fejtette ki álláspontját a Hatóság azon megközelítéséről, mellyel az az ügyet két részre, azaz a részvények eladására és a többi intézkedésre osztotta. A vállalat nézete szerint a különféle tranzakciókat egészükben kell szemlélni. „Az eladó (az izlandi kormány) és a vevő (Íslenskt sement ehf.) részéről egyaránt előfeltétel volt, hogy az egy napon megkötött megállapodások egyetlen, fel nem osztható tranzakciót képeznek. Egy vagy több megállapodás így megkötésre sem került volna az összes többi egyidejű és egymáshoz kapcsolódó megkötésének hiányában.”

Másodszor, az Íslenskt sement ehf. érveket vonultatott fel annak alátámasztására, hogy nem tartalmazott állami támogatást a Sementsverksmiðjan hf. nyugdíj vonatkozású kötelezettségeinek az Izland állam általi átvállalása. Az Íslenskt sement ehf. kifejtette, hogy a nyugdíjkötelezettségek nem szerepeltek az 1996. évi éves beszámoló mérlegében, és azokat csak mérlegen kívüli függő kötelezettségként tüntették fel. A vállalat nyugdíjkötelezettségeit 1997-ben a kötvénykibocsátás ellenében elengedték. Ez annyit jelent, hogy azok finanszírozása az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapja felé fennálló adósságon (kötvényeken) keresztül történt, amelyet később az 1997. évi és azt követő éves beszámolók mérlegében hosszú lejáratú kötelezettségként mutattak ki. Az Íslenskt sement ehf. kifejtette továbbá, hogy az állam a Sementsverksmiðjan hf.-ben lévő részvényei eladásával összefüggésben átvállalta a vállalat Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapja felé 2003-ban fennálló tartozását. Így a 2003. évi éves beszámolóban a mérleg eszközoldalából levonásra került 388 028 317 ISK összeg, és egyidejűleg a vállalat eredménytartaléka ugyanilyen összeggel nőtt.

Harmadszor az Íslenskt sement ehf. hivatkozott arra, hogy a Sementsverksmiðjan hf. eszközei 450 millió ISK vételárért kerültek eladásra az államnak, amivel a Hatóság 421/04/COL sz. határozata foglalkozik. Valamennyi részvény és eszköz államnak történő eladására piaci értéken került sor⁽²¹⁾. A reykjavíki Saevarhófdi ingatlant és az akranesi irodaépület-részt 276 millió ISK-ra, illetve 74,4 millió ISK-ra értékelték, és azokat az államnak 280 millió ISK-ért, illetve 72,5 millió ISK-ért értékelték.

Az Íslenskt sement ehf. hivatkozott a Sementsverksmiðjan hf. MP Investment Bank Ltd által 2003-ban megállapított felszámolási költségeire, és ismételten állítja, hogy a felszámolási költségeket 506 498 730 ISK-ban állapították meg, ami tartalmazza az akranesi telephely megtisztítását is.

Az Íslenskt sement ehf. végül megállapította, hogy „[a]z Európai Bíróság által pl. a Gröditzer Stahlwerke GmbH ügyben megállapított módszert alkalmazva ebben az ügyben az a kérdés, hogy a vállalat felszámolásával kapcsolatos állami költségek meghaladnák-e az azzal járó állami költségeket, hogy átvállalják a vállalat adósságait és eladják a vállalat részvényeit. Ha erre a kérdésre a válasz igenlő, úgy kell tekinteni, hogy az állam a piaci befektető elvének megfelelően járt el, mivel a magánbefektető tisztán gazdasági indokok alapján átvállalta volna a tartozást, és eladta volna a vállalat részvényeit.” Ezért az Íslenskt sement ehf. véleménye szerint „a teljes felszámolási költség 70 376 683 ISK-val⁽²²⁾ meghaladta a vállalat eladásának teljes költségét, és így az állam a piaci befektető elvének megfelelően járt el. Ezért nem lehet állami támogatás abban, hogy az állam a vállalatban lévő részvényei eladásával összefüggésben átvállalta a vállalat nyugdíjalap felé fennálló tartozását.”

6. AZ AALBORG PORTLAND ÍSLANDI EHF. ÉSZREVÉTELEI

Az Aalborg Portland Íslandi ehf. panaszos 2005. szeptember 2-i levelével benyújtotta észrevételeit a Hatóság 421/04/COL sz. határozatára. Hangot adott a Hatóság aggályaival való egyetértésének, de rámutatott, hogy a Sementsverksmiðjan hf. nyugdíjkötelezettségeinek átvételével az eljárást megindító határozat nem foglalkozott. Ettől eltekintve az Aalborg Portland Íslandi ehf. nem tett észrevételt a Hatóság eljárást megnyitó határozatának hatályát a Sementsverksmiðjan hf. nyugdíj vonatkozású kötelezettségeinek az Izland állam általi átvételére kiterjesztő 367/06/COL sz. határozatra.

⁽²¹⁾ A Geca vállalatban lévő részvényeket 46,5 millió ISK-ra, a Spödur vállalat részvényeit 40 millió ISK-ra, a Spödur által kibocsátott kötvényeket pedig 11 millió ISK-ra értékelték.

⁽²²⁾ Az Íslenskt sement kifejti, hogy a vállalat felszámolásának teljes költsége 390,4 millió ISK, beleértve az állam által a reykjavíki és akranesi földterületért fizetett vételárát. Amennyiben az állam a vállalat felszámolása mellett döntött volna, a felszámolási költségek a vállalat állóeszközei 69,9 millió ISK felszámolási értékéhez adódtak volna, ebből a telephely megtisztítására vonatkozó szerződéses kötelezettség levonásával adódna a vállalat 390,4 millió ISK-s felszámolási költsége. Az állam azon döntése, miszerint átvállalta a vállalat Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapja felé fennálló 388 028 317 ISK összegű tartozását, és eladta a vállalat részvényeit az Íslenskt sementnek 68 millió ISK-ért, 320 028 317 ISK nettó költséget eredményezett. Így a felszámolási költségek 70 376 683 ISK-val meghaladták a vállalat eladásának összköltségét.

7. TOVÁBBI IZLANDI ÉSZREVÉTELEK

Az izlandi hatóságok 2008. április 8-i levelükben további információkat nyújtottak be a korábban már becsatolt szerkezetátalakítási tervvel kapcsolatban, és azt kiegészítették a Hatóságnak korábban még be nem nyújtott piackutatási felméréssel.

II. ÉRTÉKELÉS

1. AZ ÁLLAMI TÁMOGATÁS JELENLÉTE

Az EGT-megállapodás 61. cikkének (1) bekezdése így szól:

„Ha e megállapodás másként nem rendelkezik, összeegyeztethetetlen az e megállapodásban foglaltak érvényesülésével az EK-tagállamok vagy az EFTA-államok által vagy állami forrásból

bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a Szerződő Felek közötti kereskedelmet.”

1.1. INGATLANOK, ESZKÖZÖK, RÉSZVÉNYEK ÉS KÖTVÉNYEK MEGVÁSÁRLÁSA

Az adásvételi szerződés alapján az izlandi Államkincstár 450 millió ISK vételárért megvásárolta a vállalat reykjavíki ingatlanait és eszközeit, a vállalat akranesi irodaépületét (másfél emelet kivételével), valamint a Sementsverksmiðjan hf. más vállalkozásokban lévő részvényeit és kötvényeit.

Az alábbi táblázat veti össze a Sementsverksmiðjan hf. reykjavíki és akranesi ingatlanai és eszközei, valamint a részvények és kötvények független szakértők által megállapított piaci értékét⁽²³⁾ az Államkincstár által azokért fizetett vételárral:

	(millió ISK-ban)	
	Független szakértők által készített értékelés	Az izlandi Államkincstár által fizetett összeg
Földterület, ingatlan és berendezés a Saeverhöfði 31. (Reykjavík) alatt	276	280
Akranesi irodaépület (másfél emelet kivételével)	74,4	72,5
Geca-részvények	46,5	46,5
Spölnur-részvények	40	40
Spölnur-kötvények	11	11
Összesen	447,9	450

Ennélfogva (21 214 EUR-val egyenértékű) 2,1 millió ISK eltérés mutatkozik, amely megfelel annak, amennyivel az Államkincstár a megvásárolt eszközök független szakértők által becsült piaci értékénél többet fizetett. A különbség a reykjavíki ingatlanok eladásához kapcsolódik, amelyek az értékelésnél 4 millió ISK-val magasabb áron kerültek értékesítésre, valamint az akranesi irodaépületéhez, amelyet az értékeléshez képest 1,9 millió ISK-val olcsóbban adtak el.

Az ítélezési gyakorlat szerint a Hatóság e határozatban nem állapíthatja meg önkényesen a piaci árat kizárólag szakértői értékelés alapján⁽²⁴⁾. Ehelyett a földterület és az épületek piaci árának meghatározásakor a Hatóság „köteles figyelembe venni azt, hogy a piaci ár utólagos meghatározása annak természeténél fogva bizonytalanságot hordozhat magában.”⁽²⁵⁾ Gyakorta nem lehet megállapítani, hogy egyetlen értékelés fogalmilag azt a piaci értéket képviseli-e, amelyet egy vevő kész lenne elfogadni. Ehelyett az elfogadható piaci érték a piac vizsgálatát követően egy ésszerű sávon belül található. A Hatóság állás-

pontja szerint nincs nyilvánvaló válasz arra nézve, hogy e sávnak milyen szélesnek kell lennie. Ez esetlegesen esetenként eltérhet.

A Hatóság álláspontja szerint a független szakértő által megbecsült és az Államkincstár által végül megfizetett nettó vételárban mutatkozó 2,1 millió ISK eltérés olyan minimális, hogy ez nem szolgál bizonyítékul arra nézve, hogy a vételár nem tükrözte a piaci feltételeket. A független szakértő által meghatározott árat iránymutatásként lehet figyelembe venni. A becsléstől való markáns eltérés jelezheti állami támogatás jelenlétét. A Hatóság véleménye szerint azonban⁽²⁶⁾ az ebben az esetben

⁽²⁴⁾ A T-127/99., T-129/99. és T-148/99. sz. *Diputación Foral de Alava és társai* kontra *Bizottság* egyesített ügyek, EBHT 2002., II-1275. o., 71. pont.

⁽²⁵⁾ A T-366/00. sz. *Scott SA* kontra *Bizottság* ügy, EBHT 2007., II-797. o., 93. pont.

⁽²³⁾ Az Almenna Verkfræðistofan (AV) részleges értékelést készített a Sementsverksmiðjan hf. reykjavíki ingatlanairól 2003 februárjában, valamint egy teljes értékelést 2003 novemberében. A kötvények és részvények értékét az MP Verðbref állapította meg a vállalat felszámolási értékének meghatározása során, mielőtt az állami részvények értékesítése megtörtént volna. Daniel Rúnar Eliásson, a Hákot ingatlanügynökség bejegyzett ingatlanügynöke értékelte az akranesi épületet 2003 augusztusában.

⁽²⁶⁾ A Bíróság ítélezési gyakorlata szerint a Hatóságot „nem szabad amiatt elmarasztalni, mert értékelése megközelítő”, mivel az ilyen értékelések jelleükénél fogva megközelítőlegeseek, vö. a fent idézett T-366/00. sz. *Scott SA* kontra *Bizottság* ügy 96. pontjával.

mutatkozóhoz hasonlóan kismértékű eltérés nem elegendő ahhoz, hogy megállapítsák a Sementsverksmiðjan hf. javára az állami támogatás létezését. Ehelyett ez azt jelzi, hogy a megfizetett ár megfelelt a méltányos piaci árnak. Ennélfogva a Hatóság megítélése szerint a Sementsverksmiðjan hf. nem részesült állami támogatásban az EGT-megállapodás 61. cikkének (1) bekezdése értelmében azzal, hogy eladta az ingatlanokat, eszközöket, részvényeket és kötvényeket az izlandi Államkincstárnak.

1.2. AZ ESZKÖZÖK EGY RÉSZÉNEK MEGTARTÁSÁNAK ÉS RÖGZÍTETT ÁRON TÖRTÉNŐ VISSZAVÁSÁRLÁSÁNAK JOGA

Az adásvételi szerződés 5. cikke lehetőséget adott a Sementsverksmiðjan hf. számára arra, hogy saját ipari tevékenységeinek folytatása céljából megtartsa az eladott reykjavíki ingatlanok egy részét⁽²⁷⁾, és azokat legkésőbb 2011. december 31-ig visszaszolgáltassa az Államkincstár részére. A Sementsverksmiðjan hf.-nek kellett fizetnie az ingatlanokkal kapcsolatos valamennyi karbantartási és felújítási költséget, de a használati jogért nem fizetett ellenértéket. Ezen túlmenően az adásvételi szerződés 6. cikke értelmében a Sementsverksmiðjan hf. 2009. december 31-ig jogosult a fent említett eladott ingatlanok összesen 95 millió ISK áron – ezt a 2003. augusztus 1-jétől 7 %-os éves állandó kamatlábbal számított kamattal megnövelve – történő visszavásárlására.

Az izlandi hatóságok 2006. február 17-i levelükben (hivatkozási szám: 363608) továbbították a Hatóságnak a Sementsverksmiðjan hf. és az izlandi kormány képviselőjében az Ipari Minisztérium közötti megállapodás angol nyelvű változatát. E megállapodás alapján visszavonásra került a vállalat egyes reykjavíki eszközök visszavásárlására vonatkozó opciója. A kincstárnak eladott eszközöket 2004. január 1-jei hatállyal adták át annak. Ettől az időponttól kezdődően – a megállapodás 2. pontja szerint – a vállalat határozatlan időre bérbe vette az általa használt eszközöket. Az eszközök havi bérleti díja⁽²⁸⁾ [...] ISK. A bérleti díj évente egy alkalommal kerül kiigazításra az építőipari költségindex alapján. Az izlandi hatóságok kifejtették, hogy a bérleti díj kiszámításakor az izlandi ingatlanpiacon szokásos megtérülési arányt alkalmazták.

A Hatóságnak nincs oka kételkedni az izlandi hatóságok által nyújtott információk hitelességében és pontosságában, melyek szerint a Sementsverksmiðjan hf. piaci árat fizet az eszközök bérletéért⁽²⁹⁾. Így a megállapodás fent említett módosításait követően a Hatóság meglátása szerint az nem tartalmazott

⁽²⁷⁾ 2 cementtároló tartály, cementrakodó/-csomagoló épület, lépcsőházak és előcsarnok, cementvezeték burkolata, kerítés és kapu, acél-siló a hozzá tartozó berendezésekkel, levegőkompresszor, szárító és elektronikus berendezés a dokk melletti tárolóépületben, rakparti daru, csővezeték a cementvezeték burkolatán belül, járműmérleg és a hozzá tartozó számítógépes berendezés.

⁽²⁸⁾ A bérbe vett eszközök: kompresszor terem, 2 siló, cementrakodó, szivattyúház, amelyek összesen 290 m² területen találhatóak. Emellett a járműmérleg, a telek, a daru, a vezetékek és az acél-siló, a gépek és a mosdók, a transzformátorház, a lépcsőház és az előcsarnok is bérbevitelre került.

⁽²⁹⁾ Az izlandi hatóságok arról tájékoztatták a Hatóságot, hogy a korábban a Sementsverksmiðjan hf. tulajdonát képező Sævarhöfði (Reykjavík) ingatlan jó részének használatát bérbe adták a Jarðboranir hf. részére, négyzetméterenként [...] ISK bérleti díjért. A Sementsverksmiðjan hf.-től kért bérleti díj [...] ISK volt. Az izlandi hatóságok azt is kifejtették, hogy a Sævarhöfði földterület bérbeadását 2003 végén meghirdették a Morgunblaðið című újságban, és a legelőnyösebb ajánlatot a Jarðboranir hf. tette, a fent említett áron. Ezek miatt állították az izlandi hatóságok, hogy a bérleti díj megfelelt az izlandi piaci áraknak.

állami támogatást az EGT-megállapodás 61. cikkének (1) bekezdése értelmében.

1.3. A NYUGDÍJKÖTELEZETTSÉGEK ÁTVÉTELE

A Pénzügyminisztérium és az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapja között létrejött 2003. október 23-i megállapodással az Államkincstár nevében a Pénzügyminisztérium vette át a Sementsverksmiðjan hf. felhalmozott kötelezettségeinek kifizetésére az 1997. évi megállapodásban szereplő egyezségnek megfelelően kibocsátott kötvények fennmaradó részét. Emellett ugyanezen megállapodás erejénél fogva az Államkincstár átválalta a Sementsverksmiðjan hf. jelenlegi alkalmazottai vonatkozásában fennálló kötelezettségeket. E kötelezettségeket évente kellett fizetni és elszámolni.

1.3.1. Az állami erőforrások jelenléte

Ahhoz, hogy állami támogatásról beszélhessünk, a támogatási intézkedést először is az államnak vagy állami erőforrásoknak kell biztosítaniuk. A Pénzügyminisztérium és az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapja között 2003 októberében aláírt megállapodás alapján a kincstár fizeti meg a nyugdíjalap részére a Sementsverksmiðjan hf. nevében a vállalat által fizetendő összegeket. A megállapodás aláírása idején a Sementsverksmiðjan hf. nyugdíjalap felé fennálló, a már nyugdíjba vonult alkalmazottak nyugdíjfolyósításával kapcsolatos kötelezettségeit 412 millió ISK-ra becsülték. Ezen túlmenően 10 és 15 millió ISK közötti összegre becsülték a vállalat még mindig aktív, a nyugdíjalap B szekciójához rendelt, megmaradt alkalmazottai tekintetében a jövőbeli kötelezettségeket. A nyugdíj vonatkozású kötelezettségek átvétele és azoknak a kincstárból történő fizetése állami erőforrásokat érint.

1.3.2. Bizonyos vállalkozások vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése

Másodsor, az állami támogatási intézkedésnek a kedvezményezettre olyan előnyöket kell átruháznia, amelyek mentesítik azt a rendszerint a kedvezményezett költségvetését terhelő kötelezettség alól.

Az állam átválalta a Sementsverksmiðjan hf. azon adósságát, amelyet az saját alkalmazottainak nyugdíjfolyósítása tekintetében halmozott fel az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapja felé. A Sementsverksmiðjan hf.-et 1995-ben alapították a közigazgatás keretén belül. Az akkoriban Izlandi Állami Cementműveknek nevezett cementgyártó alkalmazottait a közigazgatás többi alkalmazottjához hasonlóan az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapjába sorolták be.

Az állam 1997-ben megreformálta az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapját. Az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapja biztosításmatematikai értékelést készített azokról a követelésekről, amelyek a jövőbeni nyugdíjfolyósítás tekintetében a tagokkal szemben fennállnak. Az értékelés eredményét ezután összevetették az alap eszközeivel és a kötelezettségek tagok munkáltatói közötti megosztásával. Az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapjának kötelezettségei a Sementsverksmiðjan hf. már nyugdíjba vonult alkalmazottai tekintetében 1996 végén 400 millió ISK-nak feleltek meg⁽³⁰⁾.

⁽³⁰⁾ A Köztisztviselők Nyugdíjalapja és a Pénzügyminisztérium között a Köztisztviselők Nyugdíjalapjáról szóló 1/1997 törvény 33. cikke szerinti államkincstári kötelezettségek megfizetéséről szóló megállapodás 3. cikke értelmében az Iceland Cement Ltd-nek az Izlandi Állami Cementművek alkalmazottai tekintetében 1996 végén fennálló kötelezettsége 400 801 268 ISK volt.

A kincstár ezt a kötelezettséget a vállalat kötvényeivel fizette meg az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapja felé. Ez a kötelezettség 2003. október 23-ig maradt a Sementsverksmiðjan hf. könyveiben, amikor is az állam átvállalta a Sementsverksmiðjan hf. nyugdíjalap felé fennálló tartozását. Ez a tartozás egyfelől a Sementsverksmiðjan hf. azon alkalmazottainak nyugdíjfolyósítására vonatkozott, akik a tartozás 1997. évi megállapításakor már nyugdíjban voltak. Másfelől a tartozás azon 5 alkalmazott becsült nyugdíjának folyósítását is magában foglalta, akik még jelenleg is a Sementsverksmiðjan hf.-nél dolgoznak és az Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapja B szekciójának tagjai ⁽³¹⁾.

Amennyiben a nyugdíjkötelezettségek fizetése azon szokásos költségek körébe tartozik, amelyek egy vállalkozást üzleti tevékenysége során terhelnek, e kifizetések állam általi átvállalása a Sementsverksmiðjan hf.-et mentesítette a működési költség alól. Ezzel az állam szelektív előnyt nyújtott a vállalkozásnak, mivel más vállalkozásoknak maguknak kell viselniük a saját alkalmazottaik nyugdíjával kapcsolatos valamennyi költséget.

1.3.3. A verseny torzítása és a szerződő felek közötti kereskedelem befolyásolása

Harmadszor, a támogatási intézkedésnek torzítania kell a versenyt, és hatással kell lennie a szerződő felek közötti kereskedelemre.

Azok a vállalkozások, melyek az állam részéről olyan gazdasági előnyt élveznek, amely csökkenti szokásos költségterhüket, jobb versenyhelyzetbe kerülnek azoknál, akik ilyen előnyt nem élvezhetnek. Az EGT-n belül verseny van a cement piacon. Jelenleg két vállalat van jelen az izlandi cementpiacon: a Sementsverksmiðjan hf. és az Aalborg Portland Íslandi ehf. A Sementsverksmiðjan hf. számára nyújtott bármilyen előny, mely a szokásosan felmerülő költségeket csökkenti, e vállalatot jobb versenyhelyzetbe hozza az izlandi cementpiac más olyan tényleges vagy potenciális piaci szereplőivel szemben, melyek nem jutnak ilyen előnyhöz. Így a Sementsverksmiðjan hf. részére adott támogatás piactorzító hatású.

Negyedszer, az EGT-megállapodás 61. cikke (1) bekezdésének alkalmazásához a bejelentett intézkedésnek befolyásolnia kell az EGT-megállapodás szerződő felei közötti kereskedelmet.

A Sementsverksmiðjan hf. közvetlen versenytársa az izlandi cementpiacon egy olyan vállalkozás leányvállalata, amely az EGT-megállapodás másik részes államában található, és amely nem Izlandon állít elő cementet, hanem azt más EGT-országokból importálja Izlandra. Emiatt az intézkedés érinti az EGT-megállapodás szerződő felei közötti kereskedelmet az EGT-megállapodás 61. cikkének (1) bekezdése értelmében.

1.3.4. Összefoglalás

A fent említett okok miatt a Hatóság úgy ítéli meg, hogy az állam állami támogatást adott a Sementsverksmiðjan hf. részére

⁽³¹⁾ A már nyugalmazott alkalmazottakra vonatkozó nyugdíjkötelezettség 2003 októberében 412 millió ISK volt. Ugyanekkor a jelenlegi alkalmazottak tekintetében a jövőbeli kötelezettségeket megközelítőleg 10–15 millió ISK-ra becsülték.

a nyugdíjkötelezettségeknek a Pénzügyminisztérium és az Állami Nyugdíjalap között 2003 októberében aláírt megállapodás szerint történő átvállalásával.

2. ELJÁRÁSI KÖVETELMÉNYEK

A Felügyeleti és Bírósági Megállapodás 3. jegyzőkönyve I. része 1. cikkének (3) bekezdése szerint az „EFTA Felügyeleti Hatóságot az észrevételei megtételéhez szükséges időben tájékoztatni kell minden támogatás nyújtására és módosítására irányuló szándékról (...). Amíg ebben az eljárásban végleges határozat nem születik, az érintett állam a tervezett intézkedéseket nem hajthatja végre.”

Bár az izlandi hatóságok 2003. augusztus 29-i levelükkel értesítést nyújtottak be a Sementsverksmiðjan hf. állami tulajdonú részvényeinek tervezett eladásáról, a fent említett megállapodások izlandi hatóságok általi aláírása az e megállapodások alapján esetlegesen nyújtott bármiféle állami támogatást már azt megelőzően hatályba léptette, hogy a Hatóság jogerős határozatot hozott volna a bejelentésről. Emiatt a tranzakció keretében nyújtott állami támogatás jogellenes állami támogatás a 3. jegyzőkönyv II. része 1. cikkének f) pontja értelmében, azaz az ugyanezen jegyzőkönyv I. része 1. cikkének (3) bekezdése ellenére hatályba léptetett új támogatás.

3. A TÁMOGATÁS ÖSSZEEGYEZTETHETŐSÉGE

Az EGT-megállapodás 61. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében a bizonyos gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlesztését elősegíteni hivatott támogatást az EGT-megállapodással összeegyeztethetőnek lehet tekinteni, amennyiben a támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben. A szerkezetátalakítási támogatást a Hatóság megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatásainak alapján kell értékelni

A Hatóság a 421/04/COL sz. határozatban hangsúlyozta, hogy az izlandi hatóságok nem terjesztettek elő olyan érvet vagy megfelelő okirati bizonyítékot, amelynek alapján lehetséges lenne a támogatás összeegyeztethetőségének a megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások alapján történő értékelése. Az izlandi hatóságok egy 2005 februárjában kelt levélben továbbították a Sementsverksmiðjan hf. szerkezetátalakítási tervét. Emellett 2008 februárjában az izlandi hatóságok további információkat nyújtottak be a szerkezetátalakítási tervről. A következőkben a Hatóság értékelni fogja, hogy ezek az új információk lehetővé teszik-e azon következtetés levonását, hogy a támogatás megfelel a megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatásoknak ⁽³²⁾.

⁽³²⁾ A C-157/01. sz. *Danske Busvognmænd* kontra *Bizottság* ügy, EBHT 2004., II-917. o., 116. pont.

3.1. AZ ALKALMAZANDÓ IRÁNYMUTATÁSOK

A támogatást 2003 októberében nyújtották, amikor az állam mentesítette a Sementsverksmiðjan hf.-et nyugdíj vonatkozású kötelezettségei alól. A támogatási intézkedés összeegyeztethetősége értékelésének alapja az 1999. évi megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatás⁽³³⁾, amely a támogatás nyújtásának idején alkalmazandó volt.

3.2. NEHÉZ HELYZETBEN LÉVŐ VÁLLALKOZÁS

A megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások 16.2.1. szakasza szerint egy részvénytársaság akkor tekinthető nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak az iránymutatások alkalmazásában, ha jegyzett tőkéjének több mint a fele elveszett, és ennek a tőkének több mint a negyede az előző 12 hónap folyamán veszett el. Az érintett vállalkozás formájától függetlenül a megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatás az iránymutatás alkalmazásában akkor tekinti a vállalkozást nehéz helyzetben levőnek, ha az adott vállalkozás a rá alkalmazandó nemzeti jog szerint megfelel a kollektív fizetéseképtelenségi eljárás kritériumainak. Egy cég nehéz helyzetének a szokásos jelei a következők: növekvő veszteségek, csökkenő forgalom, növekvő raktárkészlet, többletkapacitás, hanyatló pénzforgalom, halmozódó adósságok, növekvő kamatterhek és a zuhanó vagy éppen nulla nettó eszközérték.

A Sementsverksmiðjan hf. jegyzett tőkéje a 2000. évi 1 096 millió ISK-ról 2003-ra 458 millió ISK-ra zuhant. A vállalat árbevétele a 2000. évi 1,06 milliárd ISK-ról 2001-re 863 millióra, 2002-re pedig 598 millióra esett vissza. A vállalat eladásai a 2000. évi [...] értékről 2001-re [...], 2002-re pedig [...] értékre csökkentek. Következésképpen a termelés több mint [...] %-kal csökkent. Ugyanezen időszakban az üzemi eredmény gyorsan romlott. A Sementsverksmiðjan hf. 2000-ben 70 millió ISK nyereséget termelt, de 2001-ben 230 millió volt a vesztesége. A vállalat vesztesége 2002-ben 220 millió ISK volt. A Sementsverksmiðjan hf. teljes tartozásállománya 2000 és 2002 között 733 millió ISK-ról 1 157 millió ISK-ra emelkedett. A forgóeszközök 750 millió ISK-ról 640 millió ISK-ra estek.

A Sementsverksmiðjan hf. 2002. évi éves beszámolójában a könyvvizsgálók komoly aggályoknak adtak hangot a vállalat helyzetével kapcsolatban. A felgyülemlett veszteségek és annak komoly valószínűsége, hogy az üzemi veszteségek 2003-ban sem szűnnek, arra engednek következtetni, hogy megkérdőjelezhető a vállalat további működésének lehetősége.

Az izlandi hatóságok által adott magyarázatok és tájékoztatás szerint a Sementsverksmiðjan hf. a csőd szélén állt, és abból nem tudott saját erejéből kilábalni.

Ezért a Hatóság úgy ítéli meg, hogy a Sementsverksmiðjan hf. a támogatás juttatásakor nehéz helyzetben lévő cég volt a megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások értelmében.

3.3. A SZERKEZETÁTALAKÍTÁSI TÁMOGATÁS MEGHATÁROZÁSA

A szerkezetátalakításnak megvalósítható, koherens és távlati tervre kell épülnie, amely helyreállítja a cég hosszú távú életképességét. A megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások 16.2.2. szakasza szerint a szerkezetátalakítási támogatás rendszerint a következő elemek közül

egyet vagy többet foglal magában: a vállalkozás tevékenységének hatékonyabb alapokra helyezése átszervezés vagy ésszerűsítés útján, ami általában a veszteséges tevékenységek megszüntetésével, a már meglévő és újból versenyképessé tehető tevékenységek átalakításával és esetlegesen új és életképes tevékenységek irányába történő diverzifikálással jár. A fizikai szerkezetátalakítást rendszerint pénzügyi szerkezetátalakításnak (tőkejuttatás, adósságsökkentés) kell kísérnie. A megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások rendelkezései azonban hangsúlyozzák, hogy a szerkezetátalakítási műveletek ugyanakkor nem korlátozódhatnak a múltbeli veszteségek kiegyenlítésére irányuló pénzügyi támogatásra a veszteséget okozó problémák megoldása nélkül.

A Sementsverksmiðjan hf. szerkezetátalakítási terve intézkedések széles körét tartalmazta. A terv kitért a vállalat pénzügyi szerkezetátalakítására, a munkaerő és a termelési költségek átalakítására, valamint alternatív bevételi források beépítésére. Így a megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatásokra figyelemmel ez a szerkezetátalakítási terv nem korlátozódott a pénzügyi szerkezetátalakításra, hanem a Sementsverksmiðjan hf. szerkezetátalakításának különféle más vonatkozásaival is foglalkozott. Ennélfogva a támogatás jellegeből adódóan kezdettől fogva a megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások alapján értékelhető körbe tartozott.

3.4. A SZERKEZETÁTALAKÍTÁSI TÁMOGATÁS ENGEDÉLYEZÉSÉNEK FELTÉTELEI

A nehézségekkel küzdő vállalkozások megsegítésére nyújtott állami támogatások csak bizonyos feltételek teljesülése mellett tekinthetők jogszerűnek. Indokolhatják például szociális vagy regionális politikai szempontok, a kis- és középvállalkozások (kkv-k) kedvező gazdasági szerepe figyelembevételének szükségessége, vagy a versenyképes piaci struktúra fenntartásának szükségessége akkor, amikor egyes vállalkozások eltűnése monopólium, illetve kifejezetten oligopolisztikus helyzet kialakulásához vezethet.

3.4.1. Az életképesség helyreállítása

A megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások 16.3.2.2. szakaszának b) pontja szerint a támogatás odaítélésének a feltétele a Hatóság által jóváhagyandó szerkezetátalakítási terv végrehajtása. A szerkezetátalakítási tervnek – amely a lehető legrövidebb időtartamú kell, hogy legyen – a jövőbeni működési körülményekre vonatkozó reális feltételezések alapján, ésszerű időn belül helyre kell állítania a vállalkozás hosszú távú életképességét. A szerkezetátalakítási támogatást életképes szerkezetátalakítási tervhez kell kötni, amely mellett az érintett EFTA-állam elkötelezi magát. A tervet teljes részletességében be kell nyújtani a Hatósághoz, és annak tartalmaznia kell különösen egy piaci elemzést.

Az életképesség javulásának elsősorban a szerkezetátalakítási tervben foglalt belső intézkedésekből kell fakadnia, és ez alapulhat olyan külső tényezőkn is, mint amilyenek az ár- és a keresletbeli változások, amelyekre a vállalkozásnak nincs jelentős befolyása, de csak amennyiben a piaccal kapcsolatos feltételezések általánosságban elfogadhatók. A szerkezetátalakításnak együtt kell járnia azon tevékenységeknek a megszüntetésével, amelyek az átalakítást követően is strukturálisan veszteségesek maradnának.

⁽³³⁾ Közzétéve: HL L 274., 2000.10.26., 1. o. és a 48. EGT-kiegészítés, 2000.10.26.

A megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások 16.3.2.2. szakaszának b) pontja szerint a szerkezetátalakítási tervnek ismertetnie kell mindazokat a körülményeket, amelyek nehéz helyzetbe hozták a vállalkozást, lehetővé téve annak elbírálását, hogy a javasolt intézkedések megfelelőek-e. A tervnek figyelembe kell vennie többek között az érintett termékpiacon fennálló és a jövőben várható keresleti-kínálati viszonyokat, forgatókönyveket kell készíteni a helyzet legkedvezőbb, illetve legkedvezőtlenebb alakulására, valamint egy köztes állapotra vonatkozó feltételezések, továbbá a vállalkozás egyedi erősségei és hiányosságai alapján. A tervnek lehetővé kell tennie, hogy a vállalkozás olyan új szerkezet irányába fejlődjön, amely megteremti hosszú távú életképességének alapjait, és biztosítja, hogy az megálljon a saját lábán.

A tervnek olyan fordulatot kell eredményeznie, amely lehetővé teszi a vállalkozás számára, hogy a szerkezetátalakítást követően fedezni tudja valamennyi költségét, ideértve az amortizációt és a pénzügyi terheket is. A megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások szerint a várható tökemegtérülésnek elégségesnek kell lennie ahhoz, hogy az átalakított vállalkozás saját erejéből is versenyképes legyen a piacon.

A Sementsverksmiðjan hf. szerkezetátalakítási terve négy különböző intézkedésből állt:

- pénzügyi szerkezetátalakítás,
- a munkaerő szerkezetátalakítása,
- termelési költségek szerkezetátalakítása,
- alternatív bevételi források.

Pénzügyi szerkezetátalakítás

Az izlandi hatóságok kifejtették, hogy a szerkezetátalakítás egyik kulcsintézkedése volt a tartozások eszközértékesítés útján történő csökkentése. A Sementsverksmiðjan hf. 2003 őszén felszámolta a termeléshez és az izlandi piacra történő cementszállításához nem közvetlenül kapcsolódó valamennyi eszközt. Az értékesítésből kapott összeggel a társaság képes volt meglévő adósságát csökkenteni, és legalább az üzemi veszteségeket mérsékelni. Az eszközök értékesítéséből összesen 580 millió ISK bevétel származott, és azt a hosszú és rövid lejáratú tartozások mérséklésére fordították. A társaság fő célja a szerkezetátalakítás ideje alatti tőkekiadások csökkentése volt. Valamennyi fennmaradó hosszú lejáratú tartozást átütemeztek, hogy a társaságnak az eladást követő két évben ne kelljen a hitelek tőkét törlesztenie.

A kapott információk szerint a vállalat szerkezetátalakításának legnehezebb része a tartozás hitelezőkkel történő átütemezése volt. A társaság a jelek szerint az eladást megelőző három év során a felmerült veszteségek miatt jelentősen növelte rövid és hosszú lejáratú hiteleit. A vállalat különböző intézményektől vett fel kölcsönöket. A hitelintézetek a Sementsverksmiðjan hf.-hez kihelyezett hiteleket az államnak nyújtott hitelnek tekintették, és a vállalat privatizálását követően további hitelezésre nem voltak hajlandók a kihelyezett hitelek visszafizetése előtt.

Ezért az adósságszintet jelentősen csökkenteni kellett, amit a cementgyártás és/vagy -forgalmazás tekintetében felesleges eszközök eladása révén értek el.

Az izlandi hatóságok jelezték, hogy „a [pénzügyi] tárgyalások során kritikus tényező volt, hogy a nyugdíjtartozás kikerüljön a társaság mérlegéből, hogy életképes és hihető visszafizetési ütemezést kínálhasson. Egyértelmű – és ezt a nézetet a vevők és a hitelezők is osztották –, hogy a vállalat nem lett volna képes fizetni a nyugdíjtartozásokat, illetve az egyéb rövid és hosszú lejáratú kölcsönöket, valamint egyidejűleg fenntartani a vállalat működőképességének megőrzéséhez szükséges kritikus állóeszközszintet.”

A nyugdíjtartozás kiiktatása a többi tartozás részleges visszafizetése mellett a pénzügyi szerkezetátalakítás jóváhagyása elnyerésének alapvető fontosságú része volt.

A munkaerő szerkezetátalakítása

Az eladás idején 63 alkalmazott dolgozott a Sementsverksmiðjan hf.-nél. A vállalkozás és piaca gazdasági jellemzőinek elemzése szerint a munkaerő létszámát legalább 20 fővel csökkenteni kellene. A gyár működtetéséhez legalább 41 alkalmazott szükséges. A feleslegessé vált személyzet szerződéseit felmondták, és így egyes alkalmazottak hosszú munkaviszonya miatt magasak voltak a végkielégítés költségei.

Másodszor, a vállalat termeléshez kötött prémiumrendszert működtetett alkalmazottai többsége számára. Az alkalmazottaknak kiosztott összeget rögzítették, így a termelési prémium költsége változatlan volt a vállalkozás számára, az alkalmazottak számára tekintet nélkül. Tárgyalásokat kezdeményeztek a szakszervezetekkel arról, hogy a termelési prémium alkalmazottanként kerüljön meghatározásra, hogy az alkalmazottak teljes számának csökkentése tükröződjön a kifizetett termelési prémium teljes összege csökkenésében.

A termelési költségek szerkezetátalakítása és alternatív bevételi források

Az izlandi hatóságok szerint a legfontosabb intézkedés a nyersanyagárak újratárgyalása volt. Emellett megváltoztatták a cement összetételét a termelés energiaigényének csökkentése érdekében.

A nyersanyagárak újratárgyalása tekintetében a Sementsverksmiðjan hf. változó működési költségeinek jelentős része a nemzetközi/belföldi piaci árakhoz kötődött, és nem lehetett ezeken változtatni. Ez volt a helyzet a szén, a villamos energia, a szilikátpor és más nyersanyagok tekintetében. A kagylótörmelékkel kevert homok, mint az egyetlen belföldről származó legjelentősebb nyersanyag árát azonban le lehetett szorítani [...] %-kal. Ugyancsak lehetett tárgyalni más hazai nyersanyagok áráról.

Emellett a Sementsverksmiðjan hf. alternatív bevételi forrásként és az általános fűtőanyagköltség csökkentése eszközeként megkezdte a folyékony hulladékok égetését.

Megfelelés a szerkezetátalakítási követelményeknek

A fent leírt intézkedések alapján a Hatóság úgy találja, hogy a Sementsverksmiðjan hf. szerkezetátalakítási terve megfelel a megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások követelményeinek. A szerkezetátalakítási terv ismertette a Sementsverksmiðjan hf. nehézségeit okozó körülményeket. A Sementsverksmiðjan hf. helyzete nem tette lehetővé, hogy helytállóan versenyhelyzetben, sem pedig hogy szembenézhesen az építőipari ágazat gazdasági gyengeségével. A terv alapos pénzügyi szerkezetátalakítást tartalmazott, amely kiterjedt a hitelezőkkel az adósságok átütetemesítésére, valamint az Állami Nyugdíjalappal szemben fennálló nyugdíjkötelezettségek Izland állam által történő átvállalására. A pénzügyi szerkezetátalakítást fizikai szerkezetátalakítási intézkedések is kísérték, ideértve a munkaerő szerkezetátalakítását (az alkalmazottakkal kötött szerződések felmondása, a munkavállalói juttatások újratárgyalása), és különösen a termelési költségek szerkezetátalakítását, ami a szerkezetátalakítási terv legköltségesebb része volt. A termelési költségeket csökkentették, a cement összetételét megváltoztatták, a szállítói szerződéseket újratárgyalták, a piaci kezdeményezéseknek köszönhetően pedig növekedni kezdtek a bevételek. A Sementsverksmiðjan hf. szerkezetátalakítási terve két éves rövid határidőn belül tervezte az életképesség helyreállítását, ami ésszerű időtartamnak tűnik. A tervet mostanra teljes egészében végrehajtották, és ez lehetővé tette a vállalat számára a saját erejéből való piaci versengést. Ezen okok miatt, az izlandi hatóságok által nyújtott információk alapján, a Hatóság úgy találja, hogy a Sementsverksmiðjan hf. érdekében készült szerkezetátalakítási terv megfelel a megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások 16.3.2.2. szakaszának b) pontjában foglalt követelményeknek.

3.4.2. A verseny indokolatlan torzulásának elkerülése

A megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások 16.3.2.2. szakaszának c) pontja intézkedéseket ír elő a támogatás versenytársakra gyakorolt esetleges kedvezőtlen hatásainak lehetőség szerinti mérséklésére. Ennek hiányában a támogatást a közös érdekekkel ellentétesnek, és mint ilyet, az EGT-megállapodás működésével összeegyeztethetetlennek kell tekinteni. Ez a feltétel rendszerint a vállalat szerkezetátalakítási időszakot követő piaci jelenlétének korlátozása formájában valósul meg. Amennyiben az érintett piac mérete EGT-szinten elhanyagolható, vagy pedig az érintett piacon belül a cég részesedése elhanyagolható, úgy kell tekinteni, hogy nincs szükségetlen versenytorzulás.

A megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások 16.3.2.2. szakaszának c) pontja szerint a Hatóság a szükségtelen versenytorzulás elkerülését biztosítandó korlátozás vagy mérséklés terjedelmét a szerkezetátalakítási tervhez csatolt piackutatási felmérés alapján, eljárás megindulása esetén pedig az érdekelt felektől kapott információk alapján határozza meg.

A tárgyalat esetben a Hatóság 2004 decemberében megindította a hivatalos vizsgálati eljárást, és azt 2006 novemberében meghosszabbította. Az érdekelt felek részéről azonban nem

érkeztek olyan észrevételek, amelyek jeleznék kompenzációs intézkedések előírásának szükségességét, illetve ezek terjedelmét.

A megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások kedvezőbben ítélik meg azokat a vállalkozásokat, amelyek működésének folytatása valószínűsíthetően nem gyakorol jelentős hatást az EGT-n belüli versenyhelyzetre. Az izlandi hatóságok benyújtották a Sementsverksmiðjan hf. és az izlandi cementpiac (az egyetlen piac, amelyen a társaság jelen van) piackutatási felmérését. E felmérés szerint az ország lakosságának kis mérete miatt az izlandi teljes cementpiac korlátozott. Jelenleg két vállalat van jelen az izlandi cementpiacon: a Sementsverksmiðjan hf. és az Aalborg Portland Ísland hf. Míg az előző gyárt és értékesít is cementet és salakcmentet, az utóbbi Dániából importál cementet, és azt Izlandon értékesíti. Az izlandi cementfogyasztás 2002-ben 122 899 tonna volt⁽³⁴⁾. Az EU cementfogyasztása 2002-ben 217,6 millió tonnát tett ki. Ezért úgy tekinthető, hogy az izlandi cementpiac EGT-n belüli részesedése jelentéktelen.

Emellett a megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások 16.1. szakasza (3) bekezdésének rendelkezései szerint a szerkezetátalakítási támogatás nem csak szociális vagy regionális politikai szempontok alapján lehet indokolt, hanem a versenyképes piaci struktúra fenntartásának szükségessége miatt is, ha egyes vállalkozások eltűnése monopólium, illetve kifejezetten oligopolisztikus helyzet kialakulásához vezethet. Ez lenne a helyzet Izlandon, ha a Sementsverksmiðjan hf. eltűnne a piacról, ami ezáltal minden valószínűség szerint az izlandi cementpiacon jelen lévő egyetlen versenytárs általi behozataltól függő monopolisztikus piaccá alakulna. Az a tény, hogy az izlandi cementpiacot monopólium vagy két piaci szereplő kifejezett oligopóliuma jellemzi, azt jelzi, hogy a piac más piaci szereplők számára csak igen korlátozott mértékben vonzó, a piac és fejlődési lehetőségei korlátozott méretéből eredően (e tekintetben hivatkozunk a fent említett piackutatási felmérés megállapításaira).

A Hatóság ezért nem tartja szükségesnek, hogy további intézkedéseket írjon elő a vállalat piaci jelenlétének korlátozására.

3.4.3. A minimumra korlátozó támogatás

A megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások 16.3.2.2. szakaszának d) pontja rendelkezéseinek megfelelően a támogatás összegét és intenzitását szigorúan a szerkezetátalakítás lehetővé tételére kell korlátozni, figyelembe véve a vállalat, annak részvényesei vagy azon vállalatcsoport rendelkezésére álló pénzügyi forrásokat, amelyhez a vállalat tartozik. A támogatás kedvezményezettjeinek a szerkezetátalakítási tervhez jelentős mértékben hozzá kell járulniuk saját forrásaikból – ideértve olyan eszközeik eladását is, amelyek nem nélkülözhetetlenek a vállalkozás túléléséhez – vagy piaci feltételek mellett szerzett külső finanszírozásból. A torzító hatás korlátozása érdekében a megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások 16.3.2.2. szakaszának d) pontja rendelkezései előírják, hogy a támogatás összegét vagy a támogatásnyújtás formáját úgy kell meghatározni, hogy a vállalkozás ne juthasson olyan forrástöbbletbe, amelyet a szerkezetátalakítási folyamathoz nem kapcsolódó agresszív, piactorzító hatású tevékenység használhat fel.

⁽³⁴⁾ 38,215 tonna cementet importáltak Izlandra, és 84,684 tonnát állítottak elő az országban.

A megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatásoknak megfelelően a Hatóság megvizsgálja a vállalat szerkezetátalakítást követő kötelezettségeinek szintjét, ideértve tartozásainak átütettségét vagy elengedését. A Hatóság azt is megvizsgálja, hogy adott támogatást olyan új befektetés finanszírozására fordítanak-e, amely nem nélkülözhetetlen a vállalkozás életképességének helyreállításához. Mindenesetre igazolni kell, hogy a támogatást csak a cég életképességének helyreállítására fogják használni, és az nem fogja lehetővé tenni a szerkezetátalakítási terv végrehajtása során a termelési kapacitás bővítését, azon bővítés kivételével, amely az életképességnek a verseny szükségleten torzítása nélküli helyreállításához szükséges.

A Sementsverksmiðjan hf. szerkezetátalakítása jelentős részben a cég túléléséhez nem alapvető olyan eszközök – úgy mint földterület és épületek, valamint más vállalkozások részvényei és kötvényei – eladásából állt, amelyektől a társaság meg tudott

válni a tartozásai kifizetéséhez szükséges készpénz előteremtése érdekében. Emellett a vállalat tartozásait lehetőség szerint visszafizették és átütetítették, hogy lehetővé tegyék azok visszafizetését a vállalat folyamatos működése érdekében. A munkaező és a termelés költségeit és struktúráját megfelelően átalakították, és a vállalat saját eszközeivel finanszírozták. Az egyetlen állami beavatkozás a Sementsverksmiðjan hf. nyugdíj vonatkozású kötelezettségeinek állam általi átvállalása volt, körülbelül 425 millió ISK-nak megfelelő összegben. Ezt a vállalat hitelezői elengedhetetlen feltételnek tekintették a szerkezetátalakítás megvalósíthatóságához. Ezért a Hatóság következtetése az, hogy a kincstár által nyújtott támogatás a szükséges minimumra korlátozódott, mivel az csak a Sementsverksmiðjan hf. Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapja felé fennálló tartozásának az Izland állam általi átvállalásából állt.

A szerkezetátalakítási költségek a következőképpen összegezhethetők:

a) hitelezőkkel folytatott tárgyalások	10 811 853 ISK 2 648 904 ISK (a pénzügyi szerkezetátalakítás elvégzésének díja)
b) a munkaező szerkezetátalakítása	19 098 479 ISK 2 702 963 ISK (a munkaező szerkezetátalakításának elvégzésének díja)
c) a termelési költségek szerkezetátalakítása és alternatív bevételi források	1 018 200 000 ISK
d) eszközök átértékelése	511 856 488 ISK

A Hatóság megítélése szerint az Izlandi államnak a Sementsverksmiðjan hf. szerkezetátalakításában a vállalat Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapja felé fennálló nyugdíj vonatkozású kötelezettségeinek átvállalásával megvalósuló részvétele a Sementsverksmiðjan hf. tényleges szerkezetátalakításának alapvető eleme. A nyugdíj vonatkozású kötelezettségek állam általi átvállalását a hitelezők elsődleges feltételnek tekintették a többi tartozás és kötelezettség újratárgyalásához. Az állam által nyújtott támogatás tette lehetővé a Sementsverksmiðjan hf. számára a tisztán szerkezetátalakítási intézkedések finanszírozásához szükséges források előteremtését.

Bár a nyugdíj vonatkozású kötelezettségek átvállalása nem a Sementsverksmiðjan hf.-nél, hanem az államnál jelentkező költség volt, azt a Sementsverksmiðjan hf. szerkezetátalakítása egészének értékelésekor figyelembe kell venni. A támogatás szükséges volt a különböző szerkezetátalakítási intézkedések elvégzéséhez. Ezt figyelembe véve és a Sementsverksmiðjan hf. életképességének helyreállításához szükséges kiadások összegére figyelemmel a Hatóság úgy ítéli meg, hogy a szerkezetátalakításban nyújtott állami támogatás a szükséges minimumra korlátozódott.

3.4.4. Szerkezetátalakítási támogatás nyújtása támogatott területeken

A megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások 16.3.2.5. szakasza szerint a Hatóság a támogatható területeken nyújtandó szerkezetátalakítási támogatások elbírálásakor figyelembe veszi a regionális fejlesztési igényeket. A támogatható területeken a támogatás jóváhagyásának feltételei – különösen kompenzációs intézkedések megvalósítása tekintetében – kevésbé szigorúak is lehetnek. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a Hatóság engedékeny az olyan szerkezetátalakítási támogatások tekintetében, amelyek támogatható térségben található, nehézségekkel küzdő vállalkozás mesterséges életben tartását szolgálják. Ellenkezőleg, a régió saját érdekét a legjobban az szolgálja, ha mielőbb olyan alternatív tevékenységeket fejleszt ki, amelyek életképesek és fenntarthatóak.

A Sementsverksmiðjan hf. Akranesben található, Izland középnyugati régiójában. A térségre Izland regionális térképe vonatkozik, amelyet a Hatóság 2001. augusztus 8-i 253/01/COL sz. határozatával hagyott jóvá. A térséget az országos átlagot meghaladó munkanélküliség és elnéptelenedés jellemzi. A cementgyár 1958 óta van Akranesben, és a térség gazdasági életének fontos összetevője. Egy körülbelül 5 500 lakosú városban a gyár bezárása igen hátrányos hatású lenne, tetéznél a fokozatos elnéptelenedést, valamint az általános társadalmi és gazdasági hanyatlást.

3.4.5. A szerkezetátalakítási terv teljes végrehajtása

A megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások rendelkezéseinek megfelelően a vállalatnak teljes egészében végre kell hajtania a Hatóság által elfogadott szerkezetátalakítási tervet, és teljesítenie kell a Hatóság határozatában megállapított más kötelezettségeket⁽³⁵⁾. A Hatóság a terv megvalósításának vagy az egyéb kötelezettségek teljesítésének elmulasztását a támogatással való visszaélésnek tekinti.

A szerkezetátalakítási terv ütemezése a következő

Intézkedés	Szerkezetátalakítás kezdete	Szerkezetátalakítás befejezése
Pénzügyi szerkezetátalakítási intézkedések (hitelintézetekkel folytatott tárgyalások és az ezek felé fennálló tartozások visszafizetése, a nyugdíjkötelezettségek állam általi átvállalása)	2003. szeptember	2003. október
Munkaerő szerkezetátalakítása (alkalmazottak elbocsátása, tárgyalás a szakszervezetekkel)	2003. október	2004. április
Termelési költségek szerkezetátalakítása (árak újratárgyalása a szállítókkal, alternatív bevételek és költségcsökkentés)	2003. október	2004. december

A szerkezetátalakítási terv 2005. júliusra tervezte a szerkezetátalakítást követően a nyereségtermelést. Az izlandi hatóságok arról tájékoztatták a Hatóságot, hogy a Sementsverksmiðjan hf. teljesítette a szerkezetátalakítási tervet és 2005-ben nullszaldós lett. A Sementsverksmiðjan hf. 2003 júniusa és 2004 májusa között 83 millió ISK veszteséget termelt, míg 2002-ben 250 millió ISK veszteséget. A vállalat 2004 júniusa és 2005 májusa között 22 millió ISK nyereséget termelt.

Ezen információk alapján a Sementsverksmiðjan hf. szerkezetátalakítási terve láthatólag a lehető legrövidebb volt, ésszerű időn belül helyreállította a vállalkozás hosszú távú életképességét, vagyis a terv ekként a jövőbeni működési körülményekre vonatkozó reális feltételezéseken alapult.

3.4.6. Nyomon követés és éves beszámoló

A Hatóságnak meg kell bizonyosodnia arról, hogy a szerkezetátalakítási tervet megfelelően végrehajtották. Ezt a Hatóság rendszerint az érintett EFTA-állam Hatóságnak benyújtott, részletes rendszeres beszámolóit révén teszi. A vizsgált esetben azonban a szerkezetátalakítás már befejeződött a vállalat életképességének helyreállításával. Ezért nincsen folyamatban lévő szerkezetátalakítási intézkedés, valamennyit sikeresen véghezvitték. Ezért ebben az esetben nem szükséges beszámolni a szerkezetátalakítási terv végrehajtásáról.

3.5. AZ „ELŐSZÖR ÉS UTOLJÁRA” FELTÉTEL

A cégek tisztességtelen támogatásának megelőzése érdekében csak egy alkalommal lehet szerkezetátalakítási támogatást nyújtani. A tervezett szerkezetátalakítási támogatás Hatóságnak

történi bejelentése tekintetében a megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások 16.3.2.3. szakasza előírja, hogy az EFTA-állam köteles jelezni, hogy az érintett vállalkozás korábban részesült-e már megmentési célú vagy szerkezetátalakítási támogatásban, ideértve a megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások hatálybalépése előtt nyújtott és nem bejelentett támogatásokat is.

Az izlandi hatóságok úgy nyilatkoztak, hogy az „először és utoljára” feltétel teljesül. Kijelentették továbbá, hogy a vállalat korábban támogatást nem kapott, és nincsenek tervek jövőbeli támogatására.

4. ÖSSZEFOGLALÁS

A fent említett okok miatt a Hatóság úgy ítéli meg, hogy a Sementsverksmiðjan hf. részére a vállalat nyugdíj vonatkozású kötelezettségeinek Izland állam általi átvállalásával kapcsolatban nyújtott támogatás az EGT-megállapodás működésével összeegyeztethető szerkezetátalakítási támogatásnak minősül, a támogatás nyújtásának időpontjában hatályos megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások rendelkezései alapján,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A Sementsverksmiðjan hf. Állami Alkalmazottak Nyugdíjalapja felé fennálló nyugdíjkötelezettségeinek állam általi átvállalása az EGT-megállapodás 61. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatást képez.

⁽³⁵⁾ Elvileg a szerkezetátalakítási tervet teljes egészében be kellett volna nyújtani a támogatás megadása előtt, a bejelentéssel együtt. Ebben az esetben a tervet előzetesen nem nyújtották be, de a szerkezetátalakítási terv főbb elemeit a szerkezetátalakítás előtt megállapították. Így a Hatóság megítélése szerint azt jóvá lehet hagyni a megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatások értelmében.

2. cikk

Az EGT-megállapodás 61. cikke (3) bekezdésének c) pontja és a Hatóság 1999-ben elfogadott megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásra vonatkozó iránymutatásának együttes értelmezése szerint az 1. cikkben említett támogatás az EGT-megállapodás működésével összeegyeztethető.

3. cikk

E határozat címzettje az Izlandi Köztársaság.

4. cikk

Csak az angol nyelvű szöveg hiteles.

Kelt Brüsszelben, 2008. május 28-án.

az EFTA Felügyeleti Hatóság részéről

Per SANDERUD
elnök

Kristján Andri STEFÁNSSON
hatósági testületi tag
